

Vanliga frågor om certifiering av biogödsel och kompost

Vad är det för skillnad på rötrest, biogödsel och rötslam?

Svar: Rötrest produceras vid en biogasanläggning genom att biologiskt lättnedbrytbara material behandlas anaerobt och biogas utvinns. Beroende på ursprung brukar man ge rötresten olika benämningar; biogödsel från samrötningsanläggningar och gårdsbiogasanläggningar samt rötslam från reningsverk.

Biogödsel, som kommer från samrötningsanläggningar, innehåller inga avloppsfraktioner (samrötningsanläggningar rötar olika typer av rena, källsorterade och biologiskt lättnedbrytbara avfallsslag exklusive avloppsslam). Någon avvattning sker inte utan biogödseln är flytande. Det förekommer att biogödseln kan fassetteras i en fast och en flytande fraktion där bägge produkterna kan avsättas till jordbruket som gödselmedel. Biogödsel som uppfyller reglerna kan certifieras enligt Certifierad återvinning.

Rötslam, som är en biprodukt från rening av avloppsvatten, har genomgått en anaerob behandling (rötning) där biogas utvinns. Normalt avvattnas sedan rötslammet och får då en fastare konsistens. Rötslam kan inte certifieras enligt reglerna i Certifierad återvinning, men kan däremot certifieras enligt Svenskt Vattens certifieringssystem REVAQ (www.svensktvatten.se).

Hur går man tillväga om man vill ha ett certifikat inom Certifierad återvinning?

Svar: Om det redan finns ett kvalitetssäkrings- eller miljöledningssystem underlättas arbetet betydligt. Normalt inleds arbetet med att en ansökan skickas till certifieringsorganet (RISE - Research Institutes of Sweden). Därefter gör certifieringsorganet en förbesiktning och har ett informationssamtal med tillverkaren. Då diskuteras vilka förändringar och kompletteringar som anläggningen behöver göra samt vilka dokument och rutiner som behöver tas fram för att produkten ska kunna bli godkänd. Detta inleder det obligatoriska kvalifikationsåret.

Så småningom gör certifieringsorganet en inledande besiktning då man kontrollerar att kraven för certifieringen är uppfyllda. En opartisk kontroll av slutprodukten sker även. Normalt behöver sedan tillverkaren göra förändringar och kompletteringar som besiktigas. När kvalifikationsåret har gått och inga anmärkningar finns kan certifikat utfärdas. Därefter tecknas ett avtal mellan tillverkaren och certifieringsorganet om fortlöpande kontroll och märkning. För ytterligare information kontakta RISE (Bo.vonBahr@ri.se).

Hur vet jag att min anläggning kommer att uppfylla kraven?

Svar: Kontakta RISE (certifieringsorgan för Certifierad återvinning) för bedömning och information (Bo.vonBahr@ri.se).

Hur länge är ett certifikat giltigt?

Svar: Så länge anläggningen och produkterna uppfyller kraven i certifieringssystemet och anläggningen övervakas av certifieringsorganet gäller certifikatet.

Kan ett certifikat dras in?

Svar: Ja, om rutiner inte följs kan certifieringsorganet dra in ett certifikat. Om anläggningen sedan rättar till bristerna kan anläggningen återfå certifikatet.

Vad kostar det att certifiera sig?

Svar: Kontakta RISE (Bo.vonBahr@ri.se) för offert eller prisinformation. Den största kostnaden är dock anläggningens eget arbete.

Vilka är fördelarna med att certifiera en anläggningsprodukt enligt Certifierad återvinning?

Svar: En certifierad produkt ska alltid uppfylla bestämda krav som ska redovisas till köparen. En oberoende part – certifieringsorganet – kontrollerar regelbundet att anläggningen och produkterna hela tiden uppfyller alla krav. Vidare kontrolleras att det finns rutiner så att produkter som inte uppfyller kraven inte blandas med certifierade produkter. Fördelen är att man får ett ökat förtroende för produkten och en större marknad.

Blir avsättningen för biogödsel eller kompost enklare och/eller säkrare om vi har ett certifikat?

Svar: Certifieringen garanterar en viss kvalitet både när det gäller råvarornas ursprung och slutproduktens sammansättning. Produkten ska även innehållsdeklareras enligt en fastställd norm och en rekommendation om hur produkten bör användas ska även finnas. Detta ger en säkrare och enklare avsättning.

Livsmedelsindustrin accepterar att biogödsel används som ett organiskt gödselmedel inom jordbruket för produktion av foder och livsmedel. Det kan dock finnas vissa restriktioner som att biogödsel inte ska användas som gödselmedel på mjölkgårdar.

Gör certifieringen att biogödseln eller komposten blir dyrare?

Svar: Certifieringen innebär ett visst merarbete genom att det bland annat måste finnas dokumenterade rutiner, regelbunden kvalitetskontroll och uppföljning av verksamheten. Samtidigt innebär detta att all personal vet vad som ska göras, vilket gör arbetet effektivare. Därför är det svårt att avgöra hur priset på den certifierade produkten påverkas.

Går det att få certifierad biogödsel eller kompost KRAV-märkt?

Svar: KRAV är ett annat system för kvalitetssäkring med andra regler (www.krav.se). KRAVs regler fokuserar på hur en produkt produceras – så kallad ekologisk produktion – och inte vilken kvalitet slutprodukten har. Certifierad återvinning fokuserar på slutproduktens kvalitet, men till viss del även hur produktionen av biogödsel och kompost sker. För att få den produktkvalitet som Certifierad återvinning står för får bara vissa råvaror användas. Den struktur på verksamheten som man får med en certifiering kan göra det lättare att klara en KRAV-märkning.

Får kemikalier tillsättas i processen och ändå kalla produkten certifierad?

Svar: Det finns förteckningar över vilka tillsats- respektive processhjälpmedel som tillåts enligt certifieringsreglerna för biogödsel (SPCR 120) eller kompost (SPCR 152) - se Bilaga 1b till respektive regelverk. Några andra ämnen får inte tillsättas till en certifierad produkt (möjlighet finns att ansöka om godkännande av nya tillsats- och processhjälpmedel, mer information hittar du här). Däremot kan den som säljer produkten tillsätta något ämne men i så fall är inte den nya blandningen certifierad. Det ska då även framgå vad i den nya blandningen som är certifierat och vad som inte är det.

Vilka substrat får användas vid tillverkning av certifierade produkter?

Svar: I certifieringsreglerna för biogödsel respektive kompost finns en positivlista (Bilaga 1) över vilka substrat som får användas. OBS om det ingår substrat som omfattas av ABP-förordningarna, (EG) nr 1069/2009 "Förordningen om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel" och (EU) nr 142/2011, måste dessa regler följas och anläggningen även godkännas av Jordbruksverket. För information om ABP-förordningarna se Jordbruksverkets webbplats.

Om jag vill ta in ett substrat, tillsats- eller processhjälpmedel som inte finns listat i Bilaga 1 i certifieringsreglerna, hur gör jag då?

Svar: Ansökan om godkännande för att få ta in nya substrat och tillsats- /processhjälpmedel görs genom att fylla i Certifierad Återvinnings ansökningsformulär. Ansökningsformulär med instruktioner beställs från sekretariatet för Certifierad återvinning. Ansökningsformuläret uppdateras kontinuerligt, kontakta därför alltid sekretariatet inför en ny ansökan så att den senaste versionen används. Mer information kring ansökan om nya substrat, tillsats- och processhjälpmedel finns på Avfall Sveriges certifieringshemsida (www.avfallsverige.se).

Kan jag certifiera mitt reningsverksslam?

Svar: Ja, som slam enligt Svenskt Vattens certifieringssystem REVAQ (www.svensktvatten.se) men INTE som biogödsel eller kompost enligt Certifierad återvinning (SPCR 120 och SPCR 152).

Får man verkligen inte kompostera gödsel, det har vi alltid gjort?

Svar: Gödsel får komposteras, men det ställs krav eftersom naturgödsel omfattas av ABP-förordningarna. Om gödseln tas in till en biogas- eller komposteringsanläggning är behandlingskravet detsamma som för kategori 3-material, dvs. minst 70°C under minst 1 timme. En anläggning som tar in gödsel och som sedan säljer den behandlade produkten vidare måste dels vara godkänd av Jordbruksverket samt uppfylla kraven enligt ABP-förordningarna.

En kommunal komposteringsanläggning som behandlar gödsel och där komposten sedan uteslutande används på kommunens mark omfattas inte av kravet. Där betraktas gödseln på samma sätt som inom jordbruket, dvs. gödseln får spridas på den mark som ingår i jordbruksföretaget utan behandling. Dokumentation måste däremot finnas på vilka ytor som gödseln eller komposten används för att uppnå spårbarhet.

Vad gäller för kompostering av källsorterat organiskt avfall från hushåll, storkök, restauranger, butiker osv.? När måste materialet hygieniseras?

Svar: Hygienisering av matavfall är undantaget från reglerna i ABP-förordningarna. Det gäller alla typer av matavfall från restauranger, storkök och kök, inbegripet centralkök och hushållskök. För matavfall gäller nationella regler och dessa finns i Naturvårdsverket allmänna råd 2003:15 "Naturvårdsverkets allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) om metoder för yrkesmässig lagring, rötning och kompostering av avfall".

Animaliskt avfall som ingår i kategori 3 enligt ABP-förordningarna (se www.avfallsverige.se eller www.sjv.se) får behandlas i en biogas- eller kompostanläggning, om anläggningen är godkänd av Jordbruksverket samt uppfyller kraven enligt ABP-förordningarna. Följande behandlingskrav gäller för kategori 3-material: 12 mm är maximal partikelstorlek innan materialet gått igenom enheten; minimitemperaturen för allt material i enheten är 70°C och minimitiden utan avbrott eller för allt material är 60 minuter.

Kan en anläggning producera och sälja både certifierade och inte certifierade produkter?

Svar: Ja. I certifieringen ingår att det ska finnas rutiner för att hålla isär certifierade och inte certifierade produkter. Det måste även framgå tydligt vilka produkter som är certifierade och inte certifierade.

Får en säljare av certifierade produkter blanda in annat material, till exempel handelsgödsel till en certifierad kompost, i den färdiga produkten för att förbättra egenskaperna?

Svar: Både ja och nej. Ja - om det tydligt framgår att produkten som säljs inte är certifierad, men att huvudbeståndsdelen (t.ex. komposten) är certifierad och att det är tillsatt annat material (t.ex. handelsgödsel) till den. Nej – bara godkända tillsatser får användas för att produkten ska bli certifierad.

Hur går man tillväga om man vill köpa certifierad biogödsel eller kompost?

Svar: En förteckning över anläggningar som har certifierade produkter finns här.

Sker det förändringar i certifieringsreglerna och i så fall hur ofta?

Svar: Ja, certifieringsreglerna revideras varje år och bilaga 1 uppdateras kontinuerligt vid behov. Exempelvis kan ny lagstiftning eller erfarenheter från certifierade anläggningar göra att reglerna ändras. Till certifieringssystemet finns en styrgrupp knuten som kontinuerligt utvecklar reglerna. Alla anläggningar med certifikat meddelas om vilka ändringar som skett. På Avfall Sveriges certifieringshemsida finns mer information om certifieringsreglerna (www.avfallsverige.se).

Hur många anläggningar finns det som har certifierade produkter?

Svar: På Avfall Sveriges webbplats finns anläggningarna förtecknade.

Vilka ingår i styrgruppen för Certifierad återvinning, och när sammanträder styrgruppen?

Svar: Styrgruppen är sammansatt av branschföreträdare (dels för anläggningarna dels för användare (köpare) av produkterna) samt oberoende experter. Myndigheter och besiktningsorganet är adjungerade till gruppen. På Avfall Sveriges certifieringshemsida finns styrgruppens medlemmar listade (www.avfallsverige.se). Här finns även datum för kommande styrgruppsmöten.

Om jag har mer specifika frågor som rör t.ex. certifiering, vilka material som får behandlas i en certifierad anläggning, driftserfarenheter - var vänder jag mig?

Svar: Ni kan antingen kontakta RISE (Bo von Bahr), Avfall Sverige (Caroline Steinwig) eller sekretariatet för Certifierad återvinning. Ni kan även vända er till någon av de certifierade anläggningarna.

Hur håller jag koll på "senaste nytt" inom Certifierad återvinning?

Svar: Läs Certifierad återvinnings nyhetsbrev som kommer ut cirka tre gånger per år. Nyhetsbrevet går att ladda ner från Avfall Sveriges certifieringshemsida samt att prenumerera på genom mailutskick av nyhetsbrevet. För att prenumerera på nyhetsbrevet kontakta sekretariatet för Certifierad återvinning.